

๑๖๖

ประวัติผู้อภิปราย

ผู้อภิปรายแนวปฏิบัติ - นายเต้า ณ ลำปาง
นายแอ๊ด อารีย์

ผู้อภิปรายแนวทฤษฎี - ศ.ดร.พัทยา สายหู
ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง

นายเต้า ณ ลำปาง

นายเต้า ณ ลำปาง ปัจจุบันอายุ ๗๑ ปี เกิดวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๙ ที่ตำบลบ้านเป่า อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง สมรสกับนางคำป้อ มีบุตรชาย ๖ คน บุตรหญิง ๕ คน

นายเต้า ณ ลำปาง เรียนจบชั้นมัธยมปีที่ ๖ จากโรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย ประกอบอาชีพเป็นครูประจำบาลที่โรงเรียนวัดเสด็จ อำเภอเมืองลำปาง แล้วย้ายไปสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตจังหวัดลำปาง จนกระทั่งได้เลื่อนตำแหน่งเป็นครูใหญ่ ตำแหน่งสุดท้ายคือครูใหญ่โรงเรียนวัดท่าส้มป้อย ต่อจากนั้นจึงได้ลาออกมาทำอาชีพเป็นเกษตรกรอยู่ที่บ้านเลขที่ ๕๑ ท่าส้มป้อย หมู่ที่ ๑ ตำบลทุ่งฝาย อำเภอเมืองลำปาง

นายเต้า ณ ลำปาง เป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างดีเยี่ยม กอปรกับเป็นผู้ที่มีความปรารถนาจะส่งเสริมให้ชุมชนในเขตของตนได้มีความเป็นอยู่อย่างสุขสบายและเจริญก้าวหน้ากว่าเดิม ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านท่าส้มป้อย นายเต้าได้ตระหนักถึงปัญหาความยากจนและความเดือดร้อนของชาวนา จึงได้ริเริ่มดำเนินโครงการ “กลุ่มออมข้าวบรรเทาทุกข์” ขึ้น ต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงพระราชทานชื่อให้ว่า “ธนาคารข้าว” โครงการธนาคารข้าวเริ่มดำเนินการครั้งแรก ที่บ้านท่าส้มป้อย เมื่อปี ๒๕๑๖ โครงการนี้มีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือชาวนาโดยตรง ดำเนินการด้วยวิธีชักชวนคนทุกฐานะในหมู่บ้านให้มาเป็นสมาชิกของกลุ่ม กำหนดให้สมาชิกนำข้าวมาฝากไว้กับกลุ่มอย่างน้อยปีละ ๑๒ ถัง สมาชิกมีสิทธิ์กู้ข้าวไปใช้บริโภคหรือทำพันธุ์ในอัตรากู้ข้าว ๑๐ ถัง ต้องใช้คืน ๑๒ ถัง คิดดอกเบี้ย ๒ ถัง ดอกเบี้ยนี้เก็บไว้เป็นทุนของกลุ่ม ผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกก็สามารถกู้ได้ ระยะเวลาการใช้คืนให้คืนหลังฤดูเก็บเกี่ยว หากผลผลิตเสียหายก็ให้เลื่อนเวลาการใช้หนี้เป็นปีต่อไป วิธีการของกลุ่มออมข้าวหรือธนาคารข้าวนี้ประสบผลสำเร็จอย่างยิ่ง เพราะช่วยให้ชาวนายากจนสามารถเก็บข้าวไว้ขายเมื่อข้าวราคาดี มีข้าวบริโภคและใช้ทำพันธุ์ ประโยชน์ที่สำคัญยิ่งก็คือ ชาวนามีรายได้ดีขึ้น มีความเป็นอยู่ดีกว่าเดิม ทั้งกิจการธนาคารข้าวนี้ยังเป็นสื่อสร้างความสามัคคีพร้อมเพรียงของประชากรในชุมชนให้รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน โครงการธนาคารข้าวนี้ต่อมาได้รับการสนับสนุนจากกรมการพัฒนาชุมชน ความสำเร็จของโครงการเป็นที่รู้จักกันทั่วไป เป็นผลงานดีเด่นของนายเต้า ณ ลำปาง ต่อมาโครงการธนาคารข้าวนี้ได้แพร่หลายไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตจังหวัดอื่น ๆ รวมถึง ๕๖ จังหวัด

นอกจากโครงการธนาคารข้าว นายเต้า ณ ลำปาง ยังเป็นผู้ส่งเสริมให้มีการทำนาปีละ ๒ ครั้ง จัดบริการช่วยเหลือชาวนายากจนด้วยการหาที่ดินให้ทำนาปรังโดยไม่ต้องเสียค่าเช่า นายเต้าเป็นผู้นำท้องถิ่นที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้า ส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน อาทิ การจัดตั้งกลุ่มสมาชิกเลี้ยงสุกรและไก่ ได้ทำการเลี้ยงหมูและไก่ตามแผนใหม่เป็นตัวอย่างแก่สมาชิก ติดต่อก่อนักวิชาการมาสาธิตและแนะนำวิธีเลี้ยงสัตว์ จัดหาลูกหมูขายให้

ในราคาถูก แนะนำวิธีการผสมอาหารสัตว์โดยใช้วัตถุดิบที่มีในหมู่บ้าน ส่งเสริมให้มีการปลูกพืช หมุนเวียน ในด้านความเป็นอยู่ นายเต้าได้นำราษฎรและกรรมการพัฒนาหมู่บ้านจัดตั้งศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สร้างถนนภายในหมู่บ้าน และสร้างสะพาน ด้วยเหตุนี้หมู่บ้านทำสัมปอยจึงพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีแต่ความสงบสุขเรียบร้อยปราศจากโจรผู้ร้าย ชาวบ้าน มีความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หมู่บ้านทำสัมปอยจึงได้รับรางวัลชนะเลิศจากองค์การ สปอ. ในการประกวดหมู่บ้านพัฒนาในภาคเหนือของกระทรวงมหาดไทย

นายเต้า ณ ลำปาง เป็นนักพัฒนาตัวอย่าง เป็นผู้เล็งการณ์ไกลมีวิธีการพัฒนาหมู่บ้านอย่าง สร้างสรรค์และต่อเนื่อง กล่าวคือในการพัฒนาทุกครั้งจะต้องวางโครงการพัฒนาก่อนเสมอ แล้ว ระดมความคิดเห็นในการพัฒนาจากผู้มีประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ดำเนินการพัฒนาด้วยการทำงาน ร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน กำหนด ขอความช่วยเหลือและความร่วมมือจากพระ รับฟังความคิดเห็น จากเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ เมื่องานพัฒนาหมู่บ้านเริ่มบรรลุผล ก็สนับสนุนให้ผู้ที่รับการพัฒนาแล้ว ได้ขยายความรู้ความคิด ไปยังคนอื่น ๆ ต่อไปอีก

นายเต้า ณ ลำปาง เป็นนักพัฒนาที่สร้างสรรค์บำเพ็ญประโยชน์ทั้งแก่ท้องถิ่นของตน และ ดำเนินงานเป็นแบบอย่างแก่การพัฒนาประเทศโดยทั่วไป ได้ถ่ายทอดความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ด้วยการเป็นวิทยากรให้แก่หน่วยงานและชุมชนต่าง ๆ โดยเต็มกำลัง จึงได้รับการยกย่อง สรรเสริญเกียรติคุณจากองค์กรและสถาบันต่าง ๆ โดยลำดับดังนี้

- พ.ศ. ๒๕๒๐ มุลินนิธธารน้ำใจ ยกย่องให้เป็นคนไทยตัวอย่างประจำปี ๒๕๒๐
- พ.ศ. ๒๕๒๐ มหาวิทยาลัยศิลปากรอนุมัติให้ปริญญาครุศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขา การศึกษาผู้ใหญ่และต่อเนื่อง
- พ.ศ. ๒๕๒๐ กระทรวงมหาดไทยมอบโล่ให้เป็นเกียรติ
- พ.ศ. ๒๕๒๑ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่อนุมัติให้ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาเกษตรศาสตร์
- พ.ศ. ๒๕๒๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางมอบโล่ยกย่องเกียรติคุณ
- พ.ศ. ๒๕๒๓ สมาคม Y.M.C.A. ให้เกียรติยกย่องเป็นอาสาสมัครช่วยเหลืองานของ สมาคม
- พ.ศ. ๒๕๓๐ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ให้เกียรติบัตรเป็นนักศึกษาเก่ากิตติมศักดิ์

นายแอ๊ด อารีย์

นายแอ๊ด อารีย์ เกิดเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เป็นบุตรคนที่ ๒ ของ นายจ้อย และนางกิมเสียง อารีย์ ภรรยาชื่อ นางน้ำหวาน มีบุตร ๕ คน เป็นชาย ๓ คน หญิง ๒ คน อาชีพเดิมเป็นช่างตีเหล็ก ทำมิด ทำเคียว และเครื่องมือที่ใช้ในการเกษตร ปัจจุบันประกอบอาชีพค้าขาย ทำการเกษตร เลี้ยงสัตว์ และปลูกพืช

นายแอ๊ด อารีย์ เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียน วัดบางลาน (บางลานวิทยาคม) ได้อุปสมบทศึกษาพระธรรมวินัย ๑ พรรษา นายแอ๊ด อารีย์ เป็นผู้ใฝ่ใจในการพัฒนาตนเอง ได้เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดราชบุรี ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคกลาง วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง และส่วนราชการต่าง ๆ ทั้งยังได้เดินทางไปศึกษาและดูงานการจัดนิทรรศการต่าง ๆ ที่ทางราชการและเอกชนจัดขึ้นเป็นประจำ นายแอ๊ด อารีย์ ได้นำความรู้และประสบการณ์มาพัฒนาตนเองและครอบครัว ต่อมาได้ถ่ายทอดเผยแพร่ความรู้และความสามารถของตนช่วยพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงยิ่ง

นายแอ๊ด อารีย์ เป็นนักพัฒนาตัวอย่าง เป็นผู้มีความสามารถในการวางโครงการพัฒนา และดำเนินโครงการจนกระทั่งสำเร็จ โดยเริ่มต้นพัฒนาที่ตนเองก่อน ด้วยความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาความยากจน เพราะเล็งเห็นว่าความยากจนนี้เป็นเหตุบั่นทอนสุขภาพทั้งกายและจิต จึงเริ่มต้นพัฒนาตนและครอบครัวด้วยการละเว้นอบายมุขและสิ่งเสพติด ได้แก่ การพนัน การดื่มสุรา และการสูบบุหรี่ เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าทั้งสามสิ่งนี้เป็นภัยอันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน ถ้าละเว้นเสียได้ก็จะทำให้ร่างกายและจิตใจดีขึ้นและมีเงินเหลือให้เก็บออมได้ด้วย ขั้นตอนต่อมาจึงเริ่มดำเนินโครงการพัฒนาตามลำดับ คือ

๑. โครงการพัฒนาตนเองด้วยวิธีการย่อส่วนจากการบริหารประเทศมาพัฒนาครอบครัว โดยยึดแนวเทียบตามการแบ่งส่วนราชการ แบ่งงานให้สมาชิกในครอบครัวทำตามความถนัด ความสามารถ และติดตามผล

๒. โครงการพัฒนาปฏิรูปครอบครัว มุ่งฝึกเด็กในครอบครัวให้มีระเบียบ วินัย ขยัน ซื่อสัตย์ อดทน อดกลั้น เก็บออม รู้จักรับผิดชอบ เคารพกฎหมาย รักครอบครัวและรักชาติบ้านเมือง

๓. โครงการพัฒนาเกษตรแผนใหม่ ในรูปวิสาหกิจชุมชนเวียนครบวงจร

๔. โครงการความมั่นคงแห่งชาติ ความมั่นคงของสุขภาพและครอบครัว โครงการนี้มีจุดประสงค์ที่จะฝึกเด็กให้รู้จักและเคารพผู้มีพระคุณ เมื่อถึงวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ก็จัดให้มีการสักการะรำลึก ได้จัดสวนหย่อมไว้เป็นสถานที่แสดงนิทรรศการชุมชนเวียน

เปลี่ยนไปตามวันสำคัญต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาหาความรู้และตระหนักถึงความสำคัญ
ของวันเหล่านั้น

โครงการพัฒนาตนเองทั้ง ๔ โครงการนี้ นายแอ๊ด อารีย์ ได้เริ่มปฏิบัติเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓
บรรลุความสำเร็จทุกโครงการเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๒๑ ความสำเร็จในการพัฒนาตนเองตามโครงการ
ดังกล่าวนี้เป็นที่สนใจของ ประชาชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ และชาว
ต่างประเทศเป็นอันมาก ดังปรากฏว่าบุคคลเหล่านี้ได้มาขอศึกษาและดูงานอยู่เป็นประจำ นายแอ๊ด
อารีย์ ได้เริ่มเผยแพร่ผลงานนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้รับเชิญเป็นวิทยากรไปบรรยายเกี่ยวกับการ
พัฒนาตนเอง และพัฒนาชุมชนตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน หน่วยงานต่าง ๆ วิทยาลัย จนถึงมหาวิทยาลัย
ได้เดินทางไปบรรยายตามสถานที่อบรมต่าง ๆ จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๐ นี้ รวมแล้วเกินกว่า
๕๐๐ ครั้ง นอกจากนี้ยังได้ร่วมจัดนิทรรศการกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่หลักการพัฒนาตนเอง
และพัฒนาชุมชนด้วย

นายแอ๊ด อารีย์ เป็นผู้มีความสามารถในการประกอบอาชีพได้หลายอย่าง จึงได้ช่วย
สอนวิชาชีพให้แก่ประชาชนผู้สนใจ อาทิ การสอนวิชาตีเหล็ก การผลิตข้าวเกรียบฟักทอง การผลิต
แก๊สด้วยมูลสัตว์ การสานเข่ง ตะกร้า นอกจากสอนด้านการผลิตแล้ว นายแอ๊ด อารีย์ ยังสอนให้ชาวบ้าน
รู้จักใช้ระบบสหกรณ์แก้ปัญหาการตลาดอีกด้วย ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ นายแอ๊ด อารีย์ ได้นำโครงการ
พัฒนาตนเองนี้มาพัฒนาหมู่บ้านบางลาน หมู่ที่ ๑ ตำบลดอนทราย โดยช่วยกันพัฒนาร่วมกับ
คณะกรรมการหมู่บ้านและชาวบ้านทั้งปวง แล้วส่งหมู่บ้านนี้เข้าประกวด ปรากฏผลว่าชนะเลิศ
อันดับที่ ๑ ของอำเภอ จังหวัด และเขต ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้จัดส่งหมู่บ้านดอนทราย หมู่ที่ ๙
ตำบลดอนทรายเข้าประกวด ได้รับรางวัลที่ ๑ ระดับอำเภอ และได้รับรางวัลที่ ๒ ในระดับจังหวัด

นายแอ๊ด อารีย์ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นำของชุมชนที่ตนเป็นสมาชิก ด้วยกิจและ
โอกาสต่าง ๆ กัน อาทิ เป็นรองประธานลูกเสือชาวบ้าน ประธานกรรมการที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
ดอนทราย กรรมการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดราชบุรี กรรมการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด
ราชบุรี กรรมการสหกรณ์จักสานบ้านโป่ง เป็นครูสอนกลุ่มสนใจด้านอาชีพของศูนย์กลางการศึกษา
นอกโรงเรียน เป็นผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนประจำตำบลดอนทราย และเป็นรองประธานตามโครงการ
พระราชดำริสวนป่าสมุนไพโร

นอกจากงานในด้านพัฒนาหมู่บ้านแล้ว นายแอ๊ด อารีย์ ยังได้ร่วมสร้างสาธารณสมบัติ
ให้แก่หมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาชุมชนอีกด้วย เช่น การสร้างสนามเด็กเล่น ที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้าน หอประชาสัมพันธ์ คุ่มประจำหมู่บ้าน รวมถึงการก่อสร้างอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่
ส่วนรวม

โครงการพัฒนาตนเองและการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ด้านการพัฒนาหมู่บ้านให้แก่
หน่วยงานต่าง ๆ นี้เป็นผลงานที่ประสบความสำเร็จอย่างน่าภาคภูมิใจ ทำให้ชุมชนในหลายหมู่บ้าน
ตำบล อำเภอ จังหวัด ได้รู้แนวทางในการพัฒนาตนเองให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ทั้งด้านสุขภาพกาย

และจิตตลอดจนฐานะความเป็นอยู่ เนื่องจากนายแอ๊ด อารีย์ ได้ทำงานเพื่อสังคมด้วยสติปัญญา
ความสามารถในการพัฒนาอย่างดียิ่ง กอปรด้วยการเสียสละบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่สังคม จึงได้รับการ
เชิดชูเกียรติดังนี้

- พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้รับโล่เกียรติคุณจากจังหวัดราชบุรีในฐานะบุคคลดีเด่น และเป็น
ครอบครัวพัฒนาตัวอย่าง
- พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
- พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ วิชาเอกการศึกษานอกระบบ
โรงเรียน จากสภาการฝึกหัดครู

ศาสตราจารย์ ดร.พัทธา สายหู

เกิด	๑๕ กรกฎาคม ๒๔๗๕
การศึกษา	ประถมและมัธยม โรงเรียนอัสสัมชัญวิทยาลัย กรุงเทพฯ B.A. (Hons.), M.A. (Philosophy, Politics & Economics) B.Litt., D.Phil (Social Anthropology) จาก Oxford University, England.
การทำงาน	สอน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี ๒๕๐๒
ตำแหน่งปัจจุบัน	ศาสตราจารย์ หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์
ตำแหน่งอื่น ๆ	- กรรมการสภามหาวิทยาลัยศิลปากร - กรรมการที่ปรึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช - กรรมการวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย - กรรมการด้านวัฒนธรรม องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ
	ฯลฯ
ผลงาน	- ชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย (SEATO ๒๕๑๓) - การพัฒนาชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย (กระทรวงมหาดไทย ๒๕๐๙) - รายงานการเป็นผู้นำในท้องถิ่นและการพัฒนาชุมชนในภาคใต้ของประเทศไทย (กระทรวงมหาดไทย ๒๕๐๙)
	ฯลฯ

ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง

เกิด	๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๗๓
การศึกษา	- อักษรศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - A.M. in Ed., Ed.D. Teacher College, Columbia University.
ตำแหน่งปัจจุบัน (อดีต)	รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการฝ่ายวิชาการ - อธิบดีกรมวิชาการ - อธิบดีกรมสามัญศึกษา
หน้าที่การงาน	- ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายสังคม - กรรมการสภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ - กรรมการสภามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
การสอน	- อาจารย์พิเศษในระดับปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิชา สัมมนาปัญหาสังคม เศรษฐกิจการเมืองและการศึกษาไทย (สาขาวิจัยและ พัฒนาหลักสูตร) วิชา ปัญหาที่สำคัญของการศึกษาไทยในปัจจุบัน (สาขการบริหารการศึกษา) วิชา วิธีจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ (สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์)